

IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi

20-21 Nisan 2007 - Adana

DÜZENLEME KURULU

Ali Ekber ÇAKAR	Merkez	
Tahsin AKBABA	Merkez	
Mustafa YAZICI	Merkez	
Bedri TEKİN	Merkez	
Ahmet T. DÖRTDEMİR	Adana	Şube
Selçuk GÖNDERMEZ	Adana	Şube
Ali ÖZDEMİR	Adana	Şube
İbrahim ÜTEBEY	Ankara	Şube
Ahmet KORKMAZ	Antalya	Şube
Hakan YILMAZ	Bursa	Şube
Ceyda ONARAN	Denizli	Şube
Hakan SUBAŞI	Diyarbakır	Şube
Cumhur PEKDEMİR	Edirne	Şube
Hasan KILINÇ	Eskişehir	Şube
İbrahim GÜNAL	Gaziantep	Şube
Bekir Birol ÖZDEMİR	İstanbul	Şube
Özgür YALÇINKAYA	İzmir	Şube
Şimşek YÜKSEL	Kayseri	Şube
Yusuf MEYDAN	Kocaeli	Şube
Dr. Yakup KARA	Konya	Şube
Naci ERÇOLAK	Mersin	Şube
İbrahim ZARALIOĞLU	Samsun	Şube
Bülent DEĞERLİ	Trabzon	Şube
Uğur ÖZKARA	Zonguldak	Şube

YÜRÜTME KURULU

Zeliha ATALMIŞ	Artemiz Alper AVCI
Serol AYSAN	Ethem BOZDOĞAN
Haydar KAÇMAZ	İhsan PEPEDİL
Doç. Dr Ferdi TANIR	Mahmut TEBERİK

ETKİNLİK SEKRETERİ

Elif DOĞRUYOL

Yazışma Adresi

Güzelyalı Mh. Adnan Kahveci Blv. No : 37/A 01 170
Seyhan-ADANA
Tel : (322) 444 8 666 232 64 20 • Faks : (322) 232 64 19
e-posta : adana@mmo.org.tr
<http://isag.mmo.org.tr>

AMAÇ

İş Sağlığı ve Güvenliği; emeği ile geçinen, yani çalışan insanları ilgilendiren bu kavramdır. Bu kavramlara verilen önem ülkeden ülkeye değişmektedir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle, toplumlar ve toplumu oluşturan bireylerin eğitim, kültür ve bilinç düzeyleriyle doğrudan ilgilidir.

Gelişmiş ülkeler yasal önlemlerle, toplumsal eğitim ve bilinçlendirme ile sorunun çözümü yönünde oldukça mesafe katetmişlerdir. Oysa bizim gibi sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayici ve demokrasi kültürü gelişmemiş, eleştiri, öneri ve denetim sistemlerinin gelişmediği ülkelerde yara kanamaya devam etmektedir.

Sorunun çözümünün;

İlgili tarafların (devlet-işveren-işçi) bir araya gelip, her şeyin odağına insanı koyan bir anlayış çerçevesinde hareket etmeleriyle,

İşyerlerinde “önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği” anlayışıyla hareket edilerek tüm süreçlerde birinci önceliğin İş Sağlığı ve Güvenliğine verilmesiyle,

“Yanlış olan neydi?” ile ilgilenen reaktif yaklaşımlar yerine “Nelerin yanlış gidebileceğini” araştıran, önceden öngören, “Daha başka neler olabilir?” sorusuna yanıt arayan risk yönetiminin, yani proaktif yaklaşımların öne çıkarılmasıyla, çözülebileceğine inanmaktayız.

AB sürecine dönük olarak 4857 sayılı İş Yasası ile birlikte Ülkemizdeki İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı da yeniden değişmiş, bu alanda çok sayıda yönetmelik yayınlanmış ve bir kısmı yürürlüğe girmiştir. Ancak uygulamada diğer alanlarda olduğu gibi belirsizlikler yaşanmaktadır.

Kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olmanın bilinci ve sorumluluğuyla bu ekonomik ve toplumsal sorunu her boyutuyla bir kez daha tartışıp ortaya çıkan çözümleri ilgili yetkililerin bilgisine sunmak, kamuoyu oluşturmak görevimizdir.

Bu sebeple TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak; bir meslek örgütü olmanın sorumluluk ve bilinciyle; 1.sini 2001, 2.sini 2003’ te ve 3. sünü 2005’ te düzenlediğimiz, 4. sünü 2007’ de Adana Şubemiz sekreteryalığında gerçekleştireceğimiz bu büyük buluşmada amacımız; bu alandaki çabalara destek vermek, tartışma platformları oluşturmak ve kanayan yaranın iyileştirilmesini sağlamaktır.

Amaçlarımızın gerçekleşmesi doğrultusunda geçmişte olduğu gibi bu Kongrede de bizlere desteğini esirgemeyen kurum, kuruluş, firma ve kişilere bir kez daha teşekkür ederiz.

BİLDİRİ KONULARI

- 4857 Sayılı İş Yasası ve Sonrasında İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı / Hukuksal Boyutu
- İş Sağlığı
- İş Güvenliği
- Sağlık, Emniyet ve Çevre Yönetimi

PROGRAM

20 Nisan Cuma 2007 – 1.GÜN

A SALONU

AÇIŞ KONUŞMALAR

Selçuk GÖNDERMEZ (MMO Adana Şube Başkanı)
Emin KORAMAZ (MMO Yönetim Kurulu Başkanı)
Prof. Dr. Alper AKINOĞLU (Çukurova Üniversitesi Rektörü)

Oturum Başkanı: Selçuk GÖNDERMEZ (MMO Adana Şube Başkanı)

Açılış Paneli: İSG Uygulamalarında Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Erhan BATUR (ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü)
Ali Ekber ÇAKAR (MMO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi)
Celal EMİROĞLU (TTB)
Özcan KARABULUT (TÜRK-İŞ)
Abdurrahman DAŞDEMİR (KESK)
Selahattin ÇIRAK (Adana Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği)
Hayati KAMA (HAK-İŞ)

Oturum Başkanı: Uğur YILMAZ (İSDEMİR A.Ş.)

Güvenlik Kültürü

Rana GÜVEN (ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı)

Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği

Mustafa ÇÖPOĞLU (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurul Başkanı)

Kocaeli İli Sanayi Kuruluşlarının İSG Kurullarını Kurma Durumlarının Değerlendirilmesi

Öğr.Gör.Sevda ERGÜVEN (Kocaeli Üniv.İzmit MYO İSG Programı)

İZAYDAŞ ve Çalışmaları

Recep Bilal ŞENGÜN (İZAYDAŞ Genel Müdürü)

Körfezde Yaşanan Büyük Endüstriyel Kazalar

Mustafa GÖRGÜN (TÜPRAŞ Çevre Kontrol Baş Mühendisi)

Yeni Yönetmelikler Çerçevesinde Titreşim, Gürültü, Gaz ve Toz Ölçüm Teknikleri

Yıldız ÜNER, Hüseyin SEZEK, Esra YILMAZ (İSGÜM Kocaeli Laboratuvarı)

Oturum Başkanı: Mahmut TEBERİK (MMO Adana Şube)

İş Güvenliği Mühendisliğinin Hukuki Boyutu ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

Lütfi İNCİROĞLU (ÇSGB Edirne Bölge Müdürü)

İnşaat, Otomotiv, Mobilya-Hızır Sektöründe Çalışanların”Güvenli İş Davranışı Değişim Basamakları” Yordanabilir mi?

Yrd.Doç.Dr.Ertuğrul GÖDELEK (Mersin Üniv. Psikoloji Böl.)

İSDEMİR’de İSG Yönetimi ve Firmalar

Uğur YILMAZ (İSDEMİR A.Ş.)

İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Mühendisi veya Teknik Eleman İstihdam Etme Yükümlülüğünün İşyeri Dışından Hizmet Alınarak Yerine Getirilmesinin Mümkün Olup Olmaması

Gökhan KÜÇÜK (Arme Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.)

B SALONU

Oturum Başkanı: Mustafa YAZICI (MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi)

Basıncılı Kaplarda İş Güvenliği

Remzi MEN (MMO Kocaeli Şube)

Kaynaklı İmalatta Oluşan Dumanlar, İnsan Sağlığına Etkileri ve İş Güvenliği

Yrd. Doç. Dr. Handan BAYCIK, Nuri ÖZAKIN (Z.Karaelmas Üniv. Müh.Fak. Mak.Müh.Böl.)

Makina Koruyucuları

Erol KURAL (S.Gökçen Havaalanı İSG Teknik Danışmanı)

İSDEMİR’ de Acil Durum Tatbikatları

Erdem PINARÖNÜ (İSDEMİR A.Ş.)

Yüksekte Çalışma Güvenlik Önlemleri

Altar ÇEPKEN (İSDEMİR A.Ş.)

Avrupa Birliği Ülkelerinde İSG Uygulamaları

Yrd.Doç.Dr.Gökhan OFLUOĞLU (Z.Karaelmas Ün.İİBF İşletme Bölümü)

Oturum Başkanı: Ahmet Turan DÖRTDEMİR (MMO Onur Kurulu Üyesi)

Otomotiv Sanayiinde Risk Analizlerinin Güncelliğinin Sağlanması

Avni İLERİ (TOFAŞ A.Ş.)

İnternet Ortamında Bilgi Akışkanlığı ve Yeni Oluşan İSG Kültürüne Etkileri

Serkan KÜÇÜK (Arme Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.)

Aydın ÖZKAYA (Karina Danışmanlık Eğitim Ltd.Şti.)

Sivil Savunma Çalışmaları

Mehmet ERDOĞAN (Adana İl Sivil Savunma Bölge Müdürlüğü)

İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışmalarında Kıyaslamanın Önemi

Murat Can OCAKTAN (Türk Traktör ve Ziraat Mak.A.Ş.)

21 Nisan Cumartesi 2007 II. GÜN**A SALONU**

Oturum Başkanı: Bedri TEKİN (MMO Yönetim Kurulu Yedek Üyesi)

Konferans : Genel Sağlık Sigortası ve İş Sağlığı Sigorta Hizmetleri
Prof.Dr.Hilmi SABUNCU (Yeditepe Ün.Tem.Tıp Bil.Böl. İş Sağ.Böl.)

Esnekleşen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği: Korunma Bunun Neresinde?
Dr. Celal EMİROĞLU (TTB)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muhsin AKBABA (ÇÜ Tıp Fak.)

Konferans: Çalışma Hayatı ve Etik Sorumluluklar
Prof.Dr.Nazmi BİLİR (H.Ü.Tıp Fak.)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ferdi TANIR (ÇÜ Tıp Fak.)

Konferans: Bilgisayar Ergonomisi
Prof.Dr.Emel ÖZCAN (İ.Ü.Tıp Fak.)

Basın Çalışanlarında İSG Sorunları
Cafer ESENDEMİR (Gazeteciler Cemiyeti Başkanı)

Kongre Değerlendirme ve Sonuç Bildirgesi – Kapanış

B SALONU

Oturum Başkanı: Serol AYSAN (MMO Adana Şube Sekreteri)

Endüstriyel Tesislerde Tehlikeli Kimyasal Yönetiminin İlkeleri
Serkan KÜÇÜK (Arme Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.)

Kazaların Habercileri: Kaza Habercisi Olayların Yönetimi ve Sağlık & Güvenlik Kültürü İlişkisi
Elif SUNGUR (Maltepe Üniv.İletişim Fak.)

Kurumlarda Fiziksel Çevre Yönetiminde İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kontrolün Önemi
Prof.Dr.Şükran ŞAFAK (Hacettepe Üniv. İİBF)

Çalışma Hayatı ve Sigara (Sigarasız İşyerleri)
Prof.Dr.Nazmi BİLİR (H.Ü.Tıp Fak.)

Oturum Başkanı: Cumhuriyet PEKDEMİR (MMO Edirne Şube Başkanı)

Konferans: Toplu Beslenme/ Toplu Yemek Sektöründe Mutfak Çalışanlarının İş Kazaları Riskleri ve Önleme Stratejileri
Prof.Dr.Yasemin BEYHAN (H.Ü.Beslenme ve Diyetetik Böl.)

Oturum Başkanı: Hakan SUBAŞI (MMO Diyarbakır Şube Başkanı)

Uluslararası ve Avrupa Hukuku ile Karşılaştırmalı Çocuk ve Genç İşçilere İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri
Doç.Dr. Kadriye BAKIRCI (İTÜ İşletme Fak.)

4857 Sayılı İş Kanunu' nun İSG Kurullarına Bakışı
Arş.Gör.Cihan SELEK ÖZ (Sakarya Üniv.İİBF)

SONUÇ BİLDİRGESİ

Oda yöneticileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri, üniversitelerden akademisyenler, sendikalar, meslek örgütleri, kurum ve kuruluşların temsilcileri, özel ve kamuda çalışan mühendisler ve doktorlar ile konuya ilgi duyan çalışanların katılımıyla yapılan Kongrede; bir açılış paneli olmak üzere; 11 oturum ve 4 konferansta 28 adet bildiri sunuldu. IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi kapsamında yapılan panel, konferans ve oturumlarda sunulan bildirimler ile yapılan tartışma ve öneriler sonucu ortaya çıkan sonuç bildirgesi yayınlandı.

İş sağlığı ve güvenliği; emeği ile geçinen, yani çalışan insanları ilgilendiren bir kavramdır. Bu kavramlara verilen önem ülkeden ülkeye değişmektedir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle, toplumlar ve toplumu oluşturan bireylerin eğitim, kültür ve bilinç düzeyleri ile de doğrudan ilgilidir. Gelişmiş ülkeler yasal önlemlerle toplumsal eğitim ve bilinçlendirme ile sorunun çözümü yönünde oldukça mesafe kat etmişlerdir. Oysa bizim gibi sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayi ve demokrasi kültürü gelişmemiş, eleştiri, öneri ve denetim sistematiklerinin gelişmediği ülkelerde yara kanamaya devam etmektedir. AB sürecine bağlı olarak 4857 sayılı İş Yasası ile birlikte ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatımız da değişmiştir. Ancak diğer alanlarda olduğu gibi alt yapısı hazırlanmadığı için uygulamada belirsizlikler ve olumsuzluklar yaşanmaya devam etmektedir.

Küreselleşme sürecine paralel olarak özelleştirme, sendikasızlaştırma ve taşeronlaştırma, kısaca örgütsüzleştirme politikalarıyla her türlü güvenlik ve güvencelerden yoksun kayıt dışı işçilik ve çocuk işçi çalıştırmayla katmerlenen iş kazaları ve meslek hastalıklarının boyutu resmi istatistiklerde yayınlanandan çok daha büyüktür.

IV. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi kapsamında yapılan panel, konferans ve oturumlarda sunulan bildirimler, yapılan tartışma ve öneriler sonucu ortaya çıkan çözüm önerilerini aşağıda sunuyoruz.

1. Sosyal hukuk devletinde iş yasaları çalışanların hakkını korumak ve geliştirmek amacını temel ilke alırken, çıkarılan 4857 sayılı İş Yasası tamamen işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu yasa yerine; konunun aktörlerinin katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini “insan” olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.
2. İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili ulusal politikaların oluşturulmasında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’ne (TMMOB) bağlı ilgili meslek odaları, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve sendikaların katılımı sağlanarak, bu konuda alınacak kararlar çalışma yaşamına yansıtılmalıdır.
3. Başta KOBİ’ler olmak üzere 50’den daha az işçi çalıştıran iş yerlerinde, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalıdır. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler, sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır.
4. İş yerlerinde kurulan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları, tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli ve tavsiye değil, yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.
5. “İş Güvenliği Mühendisliği” kavramı, çıkarılacak yeni bir yönetmelikle yeniden tanımlanmalı ve işyerlerinde iş güvenliği mühendisi çalıştırma zorunluluğu getirilerek, çalışma koşulları yeniden düzenlenmelidir.
6. “İş Güvenliği Mühendisleri” ücret yönünden işverene bağlı olmamalıdır. İş Güvenliği Mühendisleri

dislerinin ücret çizelgeleri, Bakanlık ve TMMOB'ye bağlı ilgili Meslek Odalarıyla birlikte belirlenmelidir. 7. 20.01.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "İş Güvenliği ile Görevli Mühendis ve Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik'te ve "4857 sayılı İş Yasası" ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında "iş güvenliği mühendisliği" yerine "iş güvenliği uzmanı" tanımı getirilerek, mühendislik ile teknik elemanlık birbiriyle eşdeğer tutulmuş, teknikerler mühendislerden daha ayrıcalıklı hale getirilmiş, iş güvenliği mühendisliği şekli bir yapıya dönüştürülmüştür. Danıştay 10. Dairesi tarafından iptal edilen yönetmelik yerine; Bakanlık tarafından hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı" TMMOB, TTB, TBB, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri alınarak yeniden düzenlenmeli ve bu sürecin ardından yasalaşmalıdır.

8. İşyeri hekimlerinin, işyeri sağlık memuru ve hemşirelerinin mesleki bağımsızlıkları sağlanmalıdır.
9. İş sağlığı ve güvenliği konusunda işbirliği, koordinasyon ve danışma hizmetlerinin sağlanması için ilgili meslek örgütleri, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin katılımıyla bir koordinasyon mekanizması oluşturulmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği alanındaki hizmetlerin kamusal bir hizmet olarak algılanması gerektiği vurgulanmalıdır.
10. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak yenilenmeli ve hayata geçirilmelidir.
11. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını sağlamak, çalışanları, çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak için TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odalarının yer alacağı düzenleme ve uygulamalar ivedilikle hayata geçirilmelidir.
12. İş yerlerinde işçi sayısına, iş yerinin niteliğine ve tehlikelilik derecesine göre iş güvenliği konusunda mesleki yeterliliği TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odası tarafından belgelendirilmiş bir veya daha fazla mühendis görev yapmalıdır.
13. İş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışma koşulları ve bu koşullar arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak, bilimsel araştırma yapacak araştırma kurumları oluşturulmalı, eğitim kurumları özendirilmelidir.
14. Çalışanlar ile işverenler arasında iş sağlığı ve güvenliği duyarlılığı ve bilincinin oluşması, sağlıklı ve güvenli işyerinin oluşumu ile paralellik taşımaktadır. Bunun için de güvenlik kültürü, aile kültürü, toplumsal iş sağlığı ve kültürü bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.
15. Ergonomi sadece iş sağlığı ve güvenliği alanında değil, yaşayan her insanın yaşam felsefesi olmalıdır. Ergonomi, iş sağlığı ve güvenliğinin ta kendisidir. Multidisipliner bir hizmet gerektirir. Ergonomi bilincinin oluşturulması, bir devlet politikası haline getirilmelidir.
16. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak iş sağlığı ve güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi yapılmalı, üniversitelerin ilgili fakültelerinde iş sağlığı ve güvenliği kürsüleri kurulmalıdır.
17. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde "önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği" anlayışı yerleştirilmeli, tüm süreçlerde öncelik iş sağlığı ve güvenliğinde olmalıdır.
18. İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine önem verilmeli, bu konuda eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır.
19. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik verilecek eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır.

20. İş sağlığı ve güvenliği kurullarının işlevsel hale getirilmesi, bu kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalıdır.
21. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri işyeri mekânı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi vb. konular daha proje aşamasında planlanmalıdır.
22. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, iş sağlığı ve güvenliği standart ve mevzuatına uygun üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında standartlara göre mutlaka denetim yapılmalıdır.
23. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda meslek örgütleri, TSE ve Bakanlık kanalıyla bir denetim ağı oluşturulmalıdır.
24. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması işveren tarafından sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.
25. İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır “norm ve standartta” bir sosyal güvenlik semsiyesi altına alınmalıdır.
26. Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.
27. Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
28. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilik konusundaki tüm olumsuz uygulamalar kaldırılmalıdır.
29. Dünyada ve ülkemizde ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk işçilik konusunda, çocuk emeği sömürsü ortadan kaldırılmalı, çocuklar rehabilite edilmeli ve eğitilmelidir.
30. Kazaların tekrarlanmasını önleyecek tedbirlerin geliştirilmesi ve sisteme kazandırılmasını hedefleyen reaktif yaklaşımlar yerine kazaları hedeflemeyen, operasyonlardaki tehlikeleri inceleyerek “Nelerin yanlış gidebileceğini?” araştıran, önceden öngören, sonraki aşamada “daha başka neler olabilir” sorusuna yanıt arayan risk yönetimi yani proaktif yaklaşımlar öne çıkarılmalıdır.
31. İş kazası araştırmaları daha gerçekçi ve güvenilir olmalıdır.
32. İş kazalarının önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, çalışma yaşamının da iyileştirilmesi, sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.
33. Ülkemizde her konuda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği konusunda da sağlıklı veri ve bilgi toplamada sıkıntı yaşanmakta, sistem iyi çalışmamaktadır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.
34. Gerek işçi sağlığı, gerekse toplum sağlığı; bireylerin pirim ödeme gücüne yüklenmeyecek bir biçimde genel bütçeden finanse edilmeli ve koruyucu sağlık hizmetleri geliştirilmelidir.
35. Sağlık personelinin atomize edilerek dağıtıldığı, tedavi edici sağlık hizmetlerinin öncelendiği genel sağlık sigortası ve aile hekimliği uygulamasından vazgeçilmelidir. Sağlık ocakları kapatılmamalıdır.
36. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm toplum kesimlerini kapsamalıdır.